

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 14. junij 2012

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ E
2	♦ B
3	♦ E
4	♦ C
5	♦ B
6	♦ A
7	♦ D
8	♦ C
9	♦ E
10	♦ C

Naloga	Odgovor
11	♦ C
12	♦ C
13	♦ E
14	♦ B
15	♦ C
16	♦ C
17	♦ E
18	♦ D
19	♦ A
20	♦ B

Naloga	Odgovor
21	♦ D
22	♦ B
23	♦ D
24	♦ C
25	♦ A
26	♦ A
27	♦ B
28	♦ E
29	♦ B
30	♦ C

Naloga	Odgovor
31	♦ E
32	♦ B
33	♦ A
34	♦ E
35	♦ B
36	♦ C
37	♦ D
38	♦ D
39	♦ B
40	♦ D

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 40 točk

IZPITNA POLA 2**1. naloga: Transformacijska krivulja**

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ največje možne količine proizvodnje dveh dobrin ♦ izkoristimo vse proizvodne dejavnike ♦ izkoristimo proizvodne dejavnike na najboljši možni način (ob največji učinkovitosti) 		Za pojasnilo, ki vsebuje vsaj eno od navedb, 1 točka.
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.2	1	♦ potencialni proizvod (produkt)		
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ kaj (in koliko) proizvajati ♦ kako proizvajati 		Za obe pravilni navedbi 1 točka.
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.4	1	♦ 65		
	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zmanjšati ♦ 18 ♦ alternativni strošek 	♦ žrtvovana količina	Za tri pravilno vpisane (podčrtane) podatke oz. navedbe 2 točki, za dve 1 točka.
	1	♦ npr.: 70 enot kapitalnih dobrin in 20 enot potrošnih dobrin		Za navedbo katere koli proizvodne kombinacije, ki predstavlja količine pod transformacijsko krivuljo, ki jo razberete iz slike 1 točka.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.5	1	<p>Proizvodni dejavniki so do neke mere specializirani, zato ob povečevanju proizvodnje ene dobrine (npr. kapitalnih dobrin) uporabljamo vse manj učinkovite proizvodne dejavnike in je učinek vedno slabši.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Za enak učinek bi morali žrtvovati vedno več ene dobrine. ♦ Ker alternativni strošek narašča. 	Za smiselno pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.6	1	<p>v sliki A je: povečanje produktivnosti v proizvodnji potrošnih dobrin</p>		
	1	<p>v sliki B je: poslabšanje proizvodnih možnosti je posledica poplav, potresa, vojne ...</p>		
Skupaj	2			

2. naloga: Proizvodni dejavniki in merila uspešnosti poslovanja

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.1	1	<p>Delo je človekova smotrna dejavnost pri proizvodnji dobrin ali opravljanju storitev.</p>		Za smiselno opredelitev 1 točka.
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.2	2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ kupimo nove tehnološko izpopolnjene stroje ♦ motiviramo zaposlene z višjo plačo ♦ boljša organizacija dela ♦ izpopolnjevanje delavcev ... 		Za vsaj tri navedbe 2 točki. Za dve navedbi 1 točka.

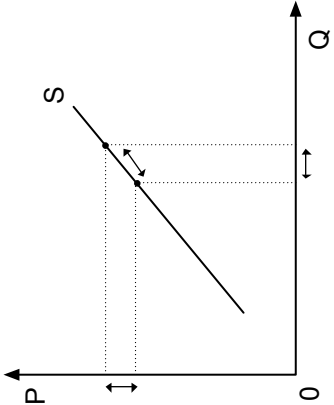
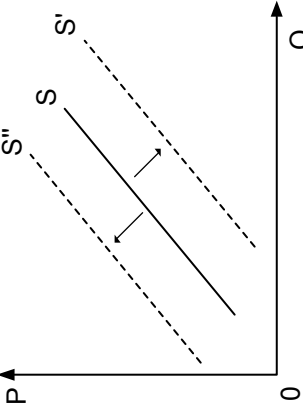
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ dobiček = $5 * 30.000 - (2 * 30.000 + 24.000 + 36.000) = 150.000 - 120.000 = 30.000$ EUR 	katerikoli izračun	
	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ekonomičnost = $150.000 / 120.000 = 1,25$ ♦ Proizvodnja je ekonomska smiselna, ker je koeficient ekonomičnosti večji od 1 oziroma ker je vrednost proizvodnje večja od stroškov proizvodnje. 		Za pravilni izračun 1 točka. Za smiselno pojasnilo 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ rentabilnost = dobiček/kapital; torej kapital = dobiček/rentabilnost = $30.000 / 0,5 = 60.000$ EUR 		
Skupaj	4			

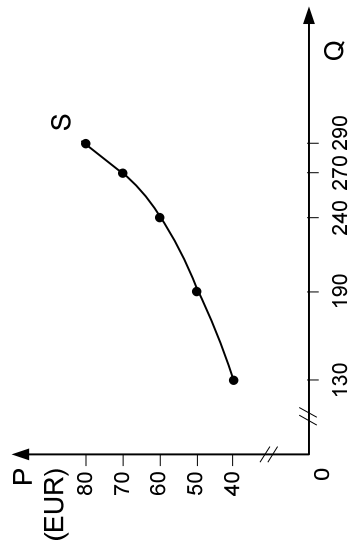
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.4	1	dva od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ poveča ceno sladoleda ♦ poveča prodano količino sladoleda ♦ zniža stroške poslovanja ... 	Še drugi smiselni odgovori, ki znižujejo stroške ali povečujejo prodajo.	

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.5	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Najpomembnejše merilo uspešnosti je rentabilnost (profitna mera). ♦ Rentabilnost kaže dobiček glede na vloženi kapital, povečevanje (oplojevanje) kapitala pa je temeljni motiv kapitalističnega sistema. 		Za navedbo merila uspešnosti 1 točka. Za smiselno pojasnilo 1 točka.

3. naloga: Dejavniki konkurence in ponudba

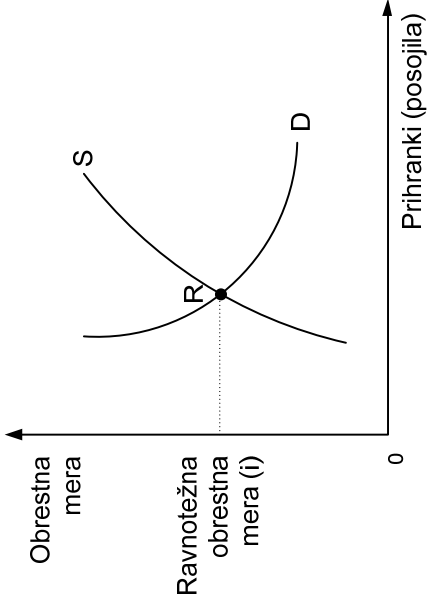
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ število ponudnikov in povpraševalcev ♦ stopnja homogenosti ali diferenciacije blaga ♦ stopnja mobilnosti proizvodnih dejavnikov ♦ predpostavka, da se tržni udeleženci vedejo racionalno 		Za tri ali štiri pravilne dejavnike 2 točki. Za dva pravilna dejavnika 1 točka.

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sorazmerno malo precej močnih ponudnikov (npr. 5–8 podjetij) ♦ sorazmerno standardni, včasih tudi diferencirani proizvodi ♦ sorazmerno težaven vstop novih ponudnikov ♦ dobra informiranost kupcev o tržnih cenah 		Za tri ali štiri pravilne dejavnike 2 točki. Za dva pravilna dejavnika 1 točka.
Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.3	1	sprememba obsega ponudbe: ♦ do te pride zaradi spremembe cene, drugi dejavniki so nespremenjeni, pride do premika po krivulji 		Za pojasnilo ali grafično predstavitev 1 točka.
1		sprememba ponudbe: ♦ premik krivulje ponudbe v levo ali desno zaradi spremembe drugih dejavnikov, npr. spremembe proizvodnih stroškov 		Za pojasnilo ali grafično predstavitev 1 točka.
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.4	2			Za pravilno označeni osi 1 točka. Za pravilno vrisano krivuljo ponudbe 1 točka.
1		$\eta_s = \frac{Q_1 - Q_2}{P_1 - P_2} \cdot \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2} = \frac{190 - 240}{50 - 60} \cdot \frac{50 + 60}{190 + 240}$ $\eta_s = 1,28 = 1,3$ ali $\eta_s = \frac{\Delta Q (\%)}{\Delta P (\%)} = \frac{26,3\%}{20\%} = 1,315 = 1,3$		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.5	1	eden od: ♦ tržna ponudba se zmanjša ♦ krivulja ponudbe se premakne v levo		Za enega od navedenih odgovorov 1 točka.

4. naloga: Obresti in obrestna mera

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Omejeno ponudbo kapitala usmerja/alocira v tiste projekte, pri katerih je največja netoproduktivnost; s tem opravlja izbiro naložbenih projektov. ♦ Ljudi spodbuja, da žrtvujejo sprotno porabo, da varčujejo in s tem povečujejo ponudbo prihrankov; to v normalnih okoliščinah omogoča večje naložbe in dinamičen gospodarski razvoj. 		<p>Za smiselno opredelitev vsake funkcije po 1 točka.</p> <p>Če kandidat funkciji samo navede (podčrtano), dobi za obe navedeni funkciji 1 točko.</p>
4.2	1	 <p>Obrestna mera</p> <p>Ravnotežna obrestna mera (i)</p> <p>Prihranki (posojila)</p>		<p>Za pravilno označeni osi in označeno ravnotežno obrestno mero ali označeno tržno ravnotežje (R) 1 točka.</p>
Skupaj	1	♦ nižja		
	2			
4.3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ gospodinjstva (potrošniki), ker jim sprotni dohodki ne omogočajo zadovoljive določenih potreb ♦ podjetja, ker želijo investirati in povečati dobiček ♦ država, ker z davki ne zbere dovolj sredstev ♦ banke, ustanove 		<p>Za pravilno navedbo treh osebkov 1 točka.</p> <p>Za smiselno navedbo vzrokov pri vsaj dveh osebkih 1 točka.</p>

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.4	1	♦ obrestna mera = $\frac{\text{obresti}}{\text{glavnica}} = \frac{18.000}{600.000} \cdot 100 \% = 3 \%$		
	1	♦ negativna		
	1	♦ spodbudna		
	1	♦ Realno bodo vrnili manj, saj bo kupna moč vrnjenega denarja manjša.		Za smiselno pojasnilo izbrane trditve v prejšnji alineji 1 točka.
Skupaj	4			

5. naloga: Mednarodni ekonomski odnosi

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.1	2	<p>Na svetovnem trgu se srečujejo ti tokovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <u>mednarodno gibanje blaga in storitev</u>: <ul style="list-style-type: none"> – izvoz in uvoz blaga in storitev je temelj mednarodne trgovine – delež uvoza v BDP je velik predvsem v manjših državah – države niso sposobne vsega proizvesti, zato uvažajo, presežke blaga in storitev pa izvažajo ♦ <u>mednarodno gibanje kapitala</u>: <ul style="list-style-type: none"> – izvoz kapitala poteka v obliki zasebnega ali javnega kapitala – zasebni kapital se lahko vlaga v neposredne naložbe, portfeljske naložbe, kredite – izvoznice kapitala so predvsem razvite države – manj razvite države kapital predvsem uvažajo, kar se kaže v veliki zadolženosti teh držav in težavah pri vračanju posojil ♦ <u>mednarodni prenos tehnologije</u>: <ul style="list-style-type: none"> – tehnologija se prenaša v obliki licenc, patentov, proizvodno-tehnične dokumentacije, znanja – ustvarja dolgoročne povezave med kupci in prodajalci – ob prenosu tehnologije se razvija tehnično sodelovanje, skupne naložbe in mednarodna tehnična pomoč ♦ <u>mednarodna gibanja delovne sile</u>: <ul style="list-style-type: none"> – najbolj poteka iz razvitih v manj razvite države – migracije iz ekonomskih, političnih razlogov – beg možganov – dotok človeškega kapitala v razvite države 		<p>Navedba kateregakoli toka, ki vključuje vsaj eno pojasnilo 1 točka. Če kandidat tokove samo navaja, dobi za dva navedena tokova 1 točko.</p>
5.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ V konkurenci na svetovnem trgu poskušajo posamezne države, ki se čutijo ogrožene od drugih, imajo pa nekatere skupne interese, pridobiti večjo moč z mednarodnimi ekonomskimi integracijami. ♦ Primeri regionalnih ekonomskih integracij: WTO, OECD, EFTA, EU, CEFTA, NAFTA, ASEAN, ALADI... 		<p>Dodatna navodila Za pojasnilo, ki vključuje katero koli od podčrtanih navedb, 1 točka. Za vsaj dve navedeni povezavi 1 točka.</p>

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.3	1	<p>Nokia je <u>transnacionalna korporacija</u>, za katero je značilno:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ kapital ali menedžment TNK ali razvojni oddelek se zbere v centrali ◆ proizvodnja je razporejena na več mestih po svetu ◆ maksimira dobiček na ravni TNK 		<p>Za pojasnilo, ki vključuje navedbo TNK, in pojasnilo, ki vključuje vsaj eno od alinej, 1 točka.</p>
	2	<p>dva od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ nižji proizvodni stroški: cenejši proizvodni dejavniki (delovna sila, surovine, energija ...) ◆ davčne olajšave: izkoriščanje nižjih davkov v Romuniji kakor na Finskem ◆ milejši ekološki predpisi: zato nižji stroški proizvodnje ◆ nov trg: 22-milijonska država je velik trg, bližina trgov jugovzhodne Evrope in vzhodnega Sredozemlja 		<p>Za navedbo vsakega razloga 1 točka, skupaj 2 točki.</p>
	2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ nova delovna mesta ◆ znatni zasluzki delavcev ◆ priliv od davkov v državni proračun ◆ sodobna tehnologija ◆ centrala poskrbi za prodajo na tujih trgih ◆ ugoden vpliv na podobo Romunije kot proizvajalke visokokakovostnih telefonov ◆ povečane možnosti vključevanja romunskih kooperantov v proizvodnjo telefonov ... 		<p>Za navedbo treh učinkov 2 točki, za dva učinka 1 točka.</p>
	1	<p>eden od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ postajajo nekakšna država v državi ◆ z njimi nastaja velika razlika v tehnologiji, trženju in poslovanju teh podjetij ◆ podružnice so del sodobnega sektorja v primerjavi z majhnimi lokalnimi podjetji in celo še naturalno proizvodnjo 		<p>Za pojasnilo, ki vključuje vsaj eno od alinej, 1 točka.</p>
Skupaj	6			

6. naloga: Prebivalstvo

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Je vir delovne sile (ali aktivnega prebivalstva), ki je sposobno ustvarjati BDP. ♦ Število prebivalcev določa velikost domačega trga. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ So pomembni kot delovna sila in kot potrošniki. 	Za enega od navedenih odgovorov 1 točka.

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.2	2	♦ nataliteta, mortaliteta, migracije		Za tri navedene dejavnike 2 točki. Za dva navedena dejavnika 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Od stopnje rodnosti (natalitete) odštejemo stopnjo smrtnosti (mortalitete) ali ♦ $NR' = N' - M'$ 		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.3	2	vzdrževano prebivalstvo: ♦ 2 mio. – 900 tisoč – 520 tisoč = 580 tisoč brezposelni: ♦ 900 tisoč – 820 tisoč = 80 tisoč		Za vsak izračun 1 točka.

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.4	1	eden od: ♦ kvalitativne značilnosti aktivnega prebivalstva ♦ izobrazba, delovne izkušnje, usposobljenost, zdravstveno stanje ...		Če kandidat značilnosti našteva, za vsaj dva našteteta 1 točka.

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.5	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ So tisti, ki nimajo zaposlitve, vendar jo aktivno iščejo, v Sloveniji so prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. ♦ Slovenska statistična metodologija upošteva registrirane brezposelne, Mednarodna organizacija za delo (ILO) pa izračuna stopnjo brezposelnosti na podlagi občasnih anket med prebivalstvom. 	Za ugotovitev, da je anketna brezposelnost nižja od registrirane, dobi 1 točko.	Za vsako pojasnilo 1 točka.

Naloga	Točke	Odgovor	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.6	1	<p>♦ Izračun:</p> <p>stopnja brezposelnosti = $\frac{\text{brezposelni aktivni}}{\text{aktivni}}$</p> <p>ali</p> $U' = \frac{U}{E + U}; E + U = \frac{75.000}{0,1} = 750.000$ <p>♦ Rezultat: 750.000 aktivnih prebivalcev</p>		<p>Za pravilni izračun in rezultat 1 točka. Kandidat dobi točko tudi, če rezultat zapiše samo s številko.</p>